

Konklusion

- 1) Begrebet »vilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling«, som fremgår af artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler, skal fortolkes således, at det omfatter bl.a. et kontraktvilkår, der er blevet ændret ved en bindende national lovbestemmelse, som er vedtaget efter indgåelsen af en aftale med en forbruger med henblik på at afhjælpe et ugyldigt vilkår, der er indeholdt i den nævnte aftale.
- 2) Artikel 1, stk. 2, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at anvendelsesområdet for dette direktiv ikke omfatter vilkår, som afspejler bindende nationale lovbestemmelser, der er blevet indsat efter indgåelsen af en låneaftale indgået med en forbruger, og som tilsigter at afhjælpe et ugyldigt vilkår deri, idet den pålægger en vekselkurs fastsat af nationalbanken. Et vilkår vedrørende kursrisikoen som det i hovedsagen omhandlede er dog ikke udelukket fra det nævnte anvendelsesområde i medfør af denne bestemmelse.
- 3) Artikel 4, stk. 2, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at kravet om, at et kontraktvilkår skal være affattet klart og forståeligt, forpligter de finansielle institutioner til at give låntagerne tilstrækkelige oplysninger til, at disse kan træffe velunderbyggede og forsigtige beslutninger. Med hensyn hertil indebærer dette krav, at et vilkår vedrørende kursrisikoen skal kunne forstås af forbrugeren både rent formelt og i sproglig henseende, men ligeledes med hensyn til dets konkrete rækkevidde, således at en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger er i stand til ikke blot at forstå muligheden for depreciering i den nationale valuta i forhold til den udenlandske valuta, som lånet er optaget i, men også til at vurdere de potentielt alvorlige økonomiske følger, som et sådant aftalevilkår kan have for dennes økonomiske forpligtelser.
- 4) Artikel 4 i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at den fastsætter, at kontraktvilkårs klare og forståelige karakter skal vurderes ved at tage hensyn til alle omstændighederne i forbindelse med aftalens indgåelse på tidspunktet for dens indgåelse og til alle de andre vilkår i kontrakten, på trods af det forhold, at visse af disse vilkår er blevet erklæret eller formodes at være urimelige og derfor er blevet ophævet på et senere tidspunkt af den nationale lovgiver.
- 5) Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at det tilkommer den nationale ret ex officio i stedet for forbrugeren i dennes egenskab af sagsøger at rejse spørgsmålet om den eventuelt urimelige karakter af et kontraktvilkår, når denne råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver.

(¹) EUT C 144 af 8.5.2017.

Domstolens dom (Anden Afdeling) af 13. september 2018 — *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato mod Wind Tre SpA, tidligere Wind Telecomunicazioni SpA (C-54/17) og Vodafone Italia SpA, tidligere Vodafone Omnitel NV (C-55/17)* (anmodning om præjudiciel afgørelse fra Consiglio di Stato — Italien)

(Forenede sager C-54/17 og C-55/17) (¹)

(Præjudiciel forelæggelse — forbrugerbeskyttelse — direktiv 2005/29/EF — urimelig handelspraksis — artikel 3, stk. 4 — anvendelsesområde — artikel 5, 8 og 9 — aggressiv handelspraksis — bilag I, punkt 29 — former for handelspraksis, som under alle omstændigheder er aggressive — levering uden forudgående anmodning — direktiv 2002/21/EF — direktiv 2002/22/EF — telekommunikationstjenester — salg af SIM-kort (Subscriber Identity Module-kort, abonnentidentitetsmodul-kort) med visse forhåndsindstillede og forhåndsaktiverede tjenester — ingen forudgående underretning af forbrugerne)

(2018/C 408/13)

Processprog: italiensk

Den forelæggende ret

Consiglio di Stato

Parter i hovedsagen

Sagsøger: *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*

Sagsøgte: Wind Tre SpA, tidligere Wind Telecomunicazioni SpA (sag C-54/17), Vodafone Italia SpA, tidligere Vodafone Omnitel NV (sag C-55/17)

procesdeltagere: Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (sag C-54/17), Altroconsumo, Vito Rizzo (sag C-54/17), Telecom Italia SpA

Konklusion

- 1) Begrebet »levering uden forudgående anmodning« som omhandlet i bilag I, punkt 29, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) skal fortolkes således, at det, med forbehold af den efterprøvelse, som skal foretages af den forelæggende ret, dækker adfærd som den i hovedsagerne omhandlede, der består i, at en teleoperatør markedsfører SIM-kort (Subscriber Identity Module-kort, abonnentidentitetsmodul-kort), på hvilke visse tjenester, såsom navigation på internettet og telefonsvarer, er forhåndsindstillet og forhåndsaktiveret, uden på forhånd og på tilstrækkelig måde at have oplyst forbrugeren om denne forhåndsindstilling og forhåndsaktivering eller om, hvad disse tjenester koster.
- 2) Artikel 3, stk. 4, i direktiv 2005/29 skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke er til hinder for en national lovgivning, i medfør af hvilken en adfærd, der udgør en levering uden forudgående anmodning som omhandlet i bilag I, punkt 29, i direktiv 2005/29, såsom den i hovedsagerne omhandlede adfærd, skal bedømmes på grundlag af dette direktivs bestemmelser med den konsekvens, at tilsynsmyndigheden i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og tjenester (rammedirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009, i medfør af denne lovgivning ikke har kompetence til at pålægge sanktioner for en sådan adfærd.

(¹) EUT C 239 af 24.7.2017.

Domstolens dom (Store Afdeling) af 11. september 2018 — IR mod JQ (anmodning om præjudiciel afgørelse fra Bundesarbeitsgericht — Tyskland)

(Sag C-68/17) (¹)

(Præjudiciel forelæggelse — socialpolitik — direktiv 2000/78/EF — ligebehandling — erhvervmæssige aktiviteter inden for kirker eller andre organisationer, hvis etik er baseret på religion eller tro — erhvervmæssige krav — krav om redelig indstilling til og loyal opførsel over for kirkens eller organisationens etik — begreb — ulige behandling på grund af religion eller tro — afskedigelse af en katolsk arbejdstager i en lederstilling på grund af et nyt borgerligt ægteskab indgået efter en skilsmisse)

(2018/C 408/14)

Processprog: tysk

Den forelæggende ret

Bundesarbeitsgericht

Parter i hovedsagen

Sagsøger: IR

Sagsøgt: JQ